

תמוז תשע"ד – יוני 2014

השנה זכתה המדרשה במכרז של משרד החינוך, להפעלת תוכניות בנושא מגדר לתלמידים במערכת החינוך. התוכניות התקיימו בכל רחבי הארץ, בכיתות ו' ו-י"א, במתכונת של 15 מפגשים שבועיים, בקבוצות קטנות. ייחודן של תוכניות המדרשה באורנים הוא בחיבור בין סוגיות מגדריות ושוויון בין המינים לבין הבסיס התרבותי – חברתי שמבנה את הזהות של בנות ובנים בישראל.

התוכניות מכוונות להעלאת מודעות למקומם של בנות ובנים בחברה, תוך עמידה על מאפייני ההבדלים בין המינים ומשמעותם, והבניית תודעה של שוויון ושל שוני.

התוכניות כוללות עיסוק בנושאים אלה בעזרת מקורות מגוונים – מדרשים, סיפורים, שירים, וסרטים המעלים שאלות מגדריות, תוך משחקים, הפעלות ולמידה סדנאית פעילה. בתוך כך התלמידות/ים חווים/ות גם את היכולת לקיים דיאלוג, לחיות ביחד בשותפות הדדית ובאחריות משותפת.

עיסוק בנושא שוויון בין המינים מהווה הזדמנות לקיום שיח כיתתי בו יש מקום שווה לנערות ולנערים, באופן שיהיה רלוונטי לחיי התלמידות/ים, תרבותן/ם, מחשבותיהן/ם וערכיהן/ם.

התוכנית עוסקת בסוגיות של שוויון ערך האדם (נשים וגברים) ושאלת השוויון בין המינים, עמידה על מאפייני ההבדלים בין המינים ומשמעותם, והבניות חברתיות וביטויין בנורמות חברתיות ובחוק הישראלי. במהלך התוכנית עורכים הכרות עם מקורות וטקסטים העוסקים במעמד האשה ומקומה לאורך ההיסטוריה עד ימינו, כפי שמשקפים בספרות הכללית ובזו הישראלית ובמקורותיה התרבותיים.

הנה דברי סיכום של אחת המדריכות בתוכנית:

יותר ויותר קולות נשמעים על הצורך בהתייחסות של מערכות החינוך לשינויים חברתיים, תרבותיים וטכנולוגיים, שרק גדלים ומתעצמים בחברה המודרנית במאה ה-21.

ה"בגרות" היא עדיין ערך "עליון" עבור לא מעט מורים והורים... מבחנים, יחידות לימוד מוגברות והכוונה לימודית-אקדמית למה שתוציא/ה להיות כשתהייה גדולה, עדיין תופסים נתח לא קטן בשגרת יום הלימודים בבתי הספר, אבל נראה שישנה גם פתיחות מחודשת לשאלות ערכיות אחרות, ולתהייה מהם הכלים הרגשיים- מחשבתיים שניתנים לילדינו היום כדי להשיג את מטרותיהם מחר?

במסגרת "תכנית מגדר" של המדרשה באורנים הנחיתי לאחרונה סדרת מפגשים לתלמידי כיתות ו' בבית ספר במרכז הארץ. זו היתה הזדמנות נפלאה להבין שוב למה כל כך חשוב להפגיש את הילדים/ות שלנו עם שאלות מהותיות על הזהות האישית שלהם/ן בתוך החברה הישראלית.

במפגשים עסקנו בנושאים כמו סטריאוטיפים בין המינים במעגל הגרעיני של כל אחד מאיתנו, בתהליך ההתבגרות בחברה הישראלית ובמקורותיה, ובהיבטים נרחבים יותר של חברה ותרבות.

לא היה פשוט היה להיכנס לתוך מודל לימודי מובנה עם שיח בעל אופי קצת אחר.

נראה היה שבתחילתו של המסע (תרתי משמע) היה לתלמידים/ות לא קל לפתוח בשיח בו הסך/ות מתבקשים/ות למצוא את הקול האישי שלהם/ן ובמקביל לתת מקום לקולו של אחר. לא פשוט היה לזהות את אמונותיהם מול מסרים דואלים על-גבי מסך הטלוויזיה, האיטרנט וצורות מדיה אחרות, ולהסכים לחפש אחר תשובות אלטרנטיביות למוכר והידוע, לעיתים דרך משחק והומור ופעמים דרך חקר ושיח.

אין לי ספק שהקשיים שלהם/ן משקפים תהליך דומה שקורה בחברת המבוגרים. אני מוצאת במצבים אלה מקום המאתגר אותנו לעצור ולצאת למסע משותף של הורים - ילדים/ות, מורים/ות-תלמידים/ות בו אנחנו מאפשרים לעצמנו ללמוד מהאחר ללא הבדל גיל, מין, דת או צבע ולפתח מסגרות לימודיות- חינוכיות, משפחתיות וחברתיות מפתחות ומעשירות.

אני מקווה שמסגרות חינוכיות ולימודיות ישתמשו יותר ויותר בתכניות שכאלה ויאפשרו לתלמידים/ות לחוות למידה באופנים יצירתיים וחוויתיים.

שרון שטרן - מדריכה במסגרת מכרז מגדר, מרכז הדרכה, המדרשה באורנים.